

Ing. Vladimír Šretr – daňový poradce

Daňová informace – Přípravovaná novela zákona 280/2009 Sb. – daňový řád

V současném období je předmětem legislativního procesu v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR změna zákona 280/2009 Sb. – daňový řád (DŘ), která po jejím schválení přinese některé zásadní změny proti dosavadnímu znění daňového zákona a z toho vyplývajících praktických postupů při realizaci příslušných ustanovení DŘ.

Projednávané změny zákona DŘ jsou obsaženy ve sněmovním tisku č. 580.

Za jedny z hlavních změn lze označit:

- nově řešenou problematiku daňových informačních schránek za podpory elektronizace,
- změny lhůt pro podávání daňových přiznání včetně žádostí daňových poplatníků o prodloužení této lhůty,
- nový způsob zahajování a ukončení daňové kontroly,
- změnu sankčního systému – stanovení úroků z prodlení, penále apod.

V oblasti **daňových informačních schránek** (DIS) lze očekávat vlivem elektronizace podstatně širší využití DIS a to nejen pro nahlížení na daňové účty poplatníků jako doposud, ale DIS bude možno využívat

- k získávání informací shromažďovaných ve spisu a na osobním daňovém účtu tohoto daňového subjektu v rozsahu a členění, v jakém jsou tyto informace v daňové informační schránce soustředěny,
- získávat vybrané informace o právech a povinnostech daňového subjektu,
- **činit podání** s využitím vybraných informací, které o něm správce daně zpracovává.

Odlíšeně od dosavadního způsobu získávání přístupových údajů do DIS bude řešena tato problematika po novele DŘ. Právo přístupu do nové DIS bude mít podle nově navrhovaného znění § 69a odst. 3 DŘ především daňový subjekt, který však může pověřit jinou osobu výkonem práva přístupu do DIČ, avšak toto **pověření bude muset být sděleno správci daně pouze prostřednictvím nové DIS.**

V oblasti **změn lhůt pro podávání daňových přiznání**, především DPPO a DPFO, se podstatným způsobem změní dosavadní ustanovení § 136 odst. 2 DŘ, ve kterém byly stanoveny podmínky pro prodloužení uvedené lhůty. Pro doložení podstatných rozdílů původního a nového znění § 136/2 DŘ uvádím staré a nově navrhované znění této části DŘ:

Dosavadní platné znění § 136/2 DŘ:

(2) Jde-li o daňový subjekt, který má zákonem uloženou povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, nebo jehož daňové přiznání zpracovává a podává poradce, podává se daňové přiznání podle odstavce 1 nejpozději do 6 měsíců po uplynutí zdaňovacího období. To platí jen, je-li příslušná plná moc udělená tomuto poradci uplatněna u správce daně před uplynutím tříměsíční lhůty podle odstavce 1. Pokud v šestiměsíční lhůtě podle věty první tento poradce zemře nebo zanikne, zůstává tato lhůta zachována

Nově navrhované a projednávané znění uvedeného ustanovení zní:

(2) *Lhůta pro podání daňového přiznání podle odstavce 1 se prodlužuje na*

a) 4 měsíce po uplynutí zdaňovacího období, pokud daňové přiznání nebylo podáno nejpozději do 3 měsíců po uplynutí zdaňovacího období a následně bylo daňové přiznání podáno elektronicky, nebo

b) 6 měsíců po uplynutí zdaňovacího období, pokud

1. daňový subjekt má zákonem uloženou povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, nebo

2. daňové přiznání nebylo podáno nejpozději do 3 měsíců po uplynutí zdaňovacího období a následně daňové přiznání podal poradce.

Z porovnání dosavadního na nově navrhované znění vyplývá, že v případě, že přiznání bude podávat daňový poradce nebo advokát, nebude muset již být uložena příslušná plná moc u správce daně před uplynutím základní lhůty 3 měsíců.

Nové pravidlo zakotvené pod písmenem a) podporuje a zvýhodňuje elektronickou formu podání daňového přiznání tím, že **garantuje prodloužení lhůty** o 1 měsíc. Zároveň však zachovává možnost podat elektronicky podání v rámci základní tříměsíční lhůty podle odstavce 1 tak, že k prodloužení lhůty nedojde, což může být pro podatele žádoucí zejména, čeká-li vyplacení vratitelného přeplatku

Nové pravidlo uvedené pod písmenem b) zachovává stávající věcné řešení z hlediska většího časového prostoru pro podávání daňových přiznání daňovými poradci či advokáty, jakož i daňových přiznání podávaných subjekty, které mají zákonem uloženou povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem. Mění však stávající nevyhovující způsob realizace v případě podání zpracovaných a podaných poradcem. Nově je v případě daňového přiznání podaného poradcem zvolena konstrukce obdobná prodloužení lhůty v případě elektronického podání. Výhodou je mimo jiné také odpadnutí administrativy spojené s testováním toho, zda byla včas uplatněna plná moc udělená konkrétnímu daňovému poradci. Rovněž **nebude nadále posuzováno, zda poradce dané přiznání „zpracoval“, neboť tato skutečnost je sama o sobě jen obtížně prokazatelná, ale pouze to, zda jej podal.**

Nevýhodou navrženého institutu prodloužení lhůty podle písmen a) a b) je určitá dočasná nejistota týkající se délky lhůty pro podání daňového přiznání a tedy i okamžiku splatnosti daně, resp. okamžiku, od kterého se odvíjí lhůta pro vrácení vratitelného přeplatku. Správce daně bude moci určit, že k prodloužení došlo, až poté, co bude daňové přiznání podáno. K prodloužení tak dojde ex post, ovšem se zpětnými účinky.

Teprve po uplynutí lhůty 6ti měsíců lze s jistotou říci, že daňový subjekt je v prodlení, přičemž samotná délka prodlení bude odvislá od toho, jakým způsobem, resp. kým bude daňové přiznání podáno. To platí i pro případnou pokutu za opožděné tvrzení daně podle § 250 daňového řádu, kterou bude moci správce daně uložit nejdříve po uplynutí šesti měsíců od konce zdaňovacího období.

Výše uvedená změna DŘ dává daňovým subjektům, které se dostanou do prodlení s podáním daňového tvrzení oproti základní tříměsíční lhůtě možnost své pochybení napravit, nebo alespoň zmírnit výši sankce tím, že podání učiní elektronicky dle písm. a) novelizovaného znění zákona či prostřednictvím poradce dle písm. b) novelizovaného zákona, což je vedle jednoduchosti nově navržené konstrukce další benefit pro daňové subjekty, přičemž tomuto postupu nebude muset předcházet uložení plné moci pro daňového poradce u správce daně do 1.4. příslušného roku.

Za jednu z nejzásadnějších změn v oblasti daňových kontrol lze označit způsob a formu zahajování daňové kontroly.

Podle dosavadního znění DŘ (§ 87) platí obecně, že daňová kontrola je zahajována prvním úkonem správce daně – obvykle protokolem o ústním jednání, při kterém je vymezen předmět a rozsah kontroly a při kterém správce daně začne zjišťovat daňové povinnosti nebo prověřovat tvrzení daňového subjektu.

Podle novelizace § 87 DŘ se předpokládá, že daňová kontrola bude **zahájena doručením oznámení o zahájení daňové kontroly**, ve kterém je vymezen předmět a rozsah daňové kontroly, přičemž správce daně začne spolu se zahájením daňové kontroly, nebo **bez zbytečného odkladu po tomto zahájení** zjišťovat daňové povinnosti nebo prověřovat tvrzení daňového subjektu.

Daňová kontrola pak bude ukončena podle nového ustanovení § 88a DŘ doručením oznámení o ukončení daňové kontroly, k němuž je přiložena zpráva o daňové kontrole podepsaná úřední osobou.

I když je nadále zachováno daňovému subjektu jeho právo být seznámen s výsledky kontrolních zjištění před ukončením daňové kontroly, dojde i v této oblasti k určitému zpřísnění tohoto postupu vůči daňovým subjektům. Toto zpřísnění vyplývá z novelizovaného ustanovení § 88 odst. 3 DŘ, ve kterém je uvedeno:

„(3) V případě, kdy je dosavadní výsledek kontrolního zjištění sdělován při jednání s daňovým subjektem, správce daně stanoví lhůtu pro případné vyjádření pouze tehdy, pokud o to daňový subjekt v rámci tohoto jednání požádá. O možnosti požádat o stanovení lhůty k vyjádření musí být daňový subjekt poučen.“

Pokud tedy daňový subjekt o uvedenou lhůtu při jednání se správcem daně nepožádá, znamená to, že se implicitně vzdává práva na vyjádření! Avšak i v tomto případě podle důvodové zprávy k novele DŘ, nic správci daně nebrání, aby v duchu aplikace základních zásad správy daní i takového vyjádření vzal v potaz, pokud je relevantní a další procesní postup jeho zohlednění ještě fakticky umožňuje (např. nedošlo ještě k vydání rozhodnutí o stanovení daně).

Daňovým subjektům však **nelze doporučovat, aby nebylo spoléháno na blahosklonnost správce daně a o stavení přiměřené lhůty** vždy při každém seznámení s výsledky kontrolních zjištění **bylo vždy žádáno**.

V rámci **změny sankčního systému** bude docházet k řadě podstatných změn, ze kterých upozorňujeme např. na:

- zrušení lhůty zpoždění 5 pracovních dní dle § 250 DŘ, do které nebylo zpoždění penalizováno,
- současně se však zvyšuje limit pro nepředepsání penále z dosavadní částky 200,- Kč na 500,- Kč,
- u úroků z prodlení za opožděnou úhradu daní se zvyšuje limit pro nevyměření úroků z prodlení z dosavadní částky 200,- Kč na 1 000,- Kč.
- nově budou úroky hrazené daňovým subjektem nebo správcem daně vypočteny ve výši stanovené občanským zákoníkem, tj. ve výši REPO sazby stanovené ČNB k pro první den kalendářního pololetí, které předchází kalendářnímu pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o 8 procentních bodů (doposud bylo zvyšováno o 14, a v některých případech o 7 procentních bodů),
- v případě úroku z daňového odpočtu dle § 254a DŘ bude výše tohoto úroku hrazeného správcem daně stanovena ve výši poloviny úroků z prodlení.

Vzhledem k tomu, že uvedená novela DŘ je v současné době na počátku legislativního procesu v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, nelze v současné době ani odhadovat možnou dobu účinnosti změn DŘ ani skutečnost, zda bude novela DŘ schválena ve znění navrhovaném Ministerstvem financí ČR.

O konečné podobě změn DŘ a datu účinnosti změn bude poskytnuta informace až po konečném schválení projednávané změny DŘ a vyhlášení změny zákona ve Sbírce zákonů.

Ing. Vladimír Šretr – daňový poradce

V Ústí nad Labem dne 23.1.2020